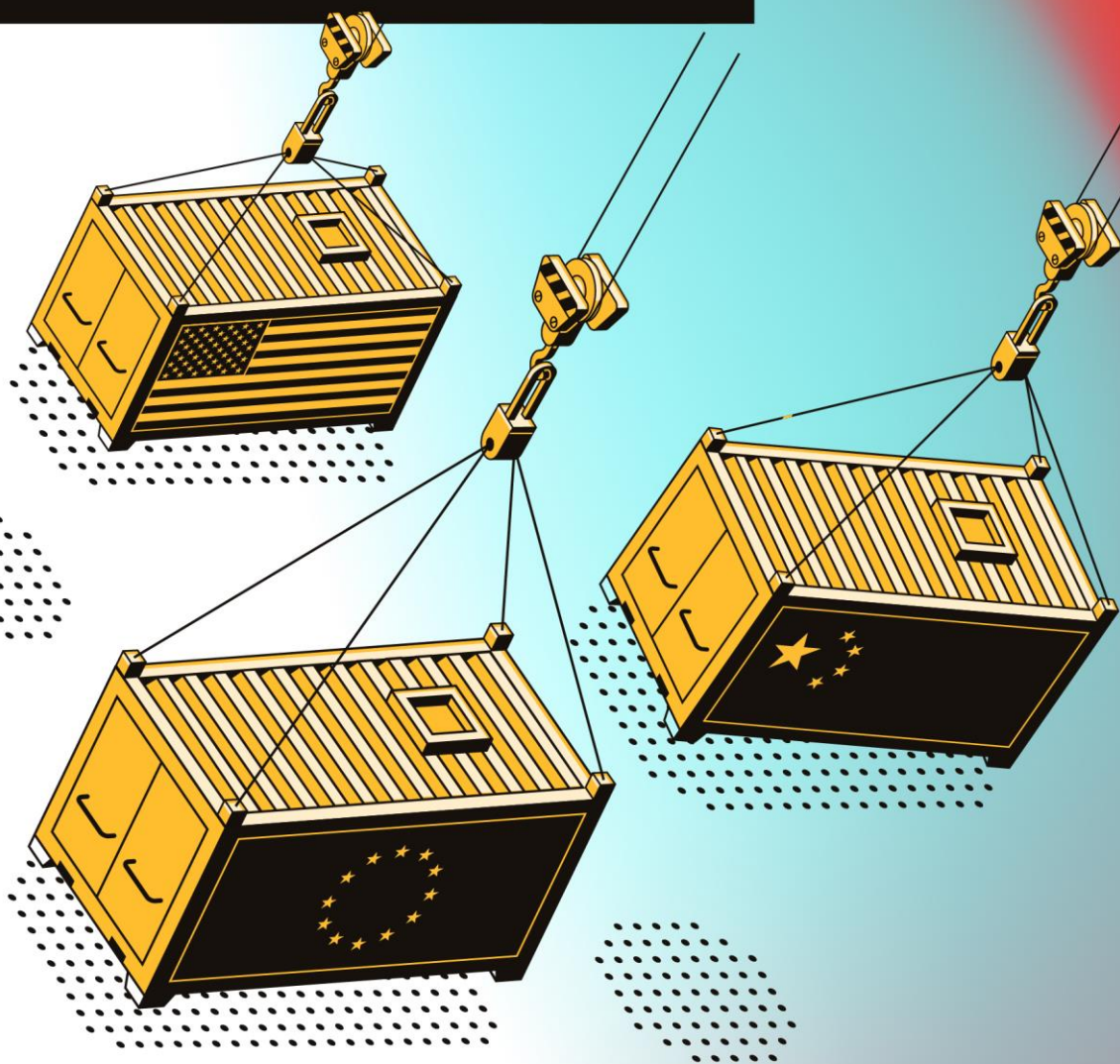

ПРОПОЗИЦІЇ УКА
ДО УРЯДОВОЇ АНТИКРИЗОВОЇ
ПРОГРАМИ ДІЙ НА 2022

Червень 2022

ПРОГРАМА ЕКСПОРТУ — ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ ПРОМИСЛОВИХ ТА ХАЙТЕК СЕКТОРІВ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР УКА

UKRAINIAN
CLUSTER
ALLIANCE

CLUSTERS.ORG.UA

Програма Експорту – Інтернаціоналізації для промислових та хайтек секторів

Пропозиції УКА до урядової
антикризової програми дій на 2022

Червень 2022

ЗМІСТ

Автори документу	3
Виконавче резюме	5
Цільові сектори в фокусі УКА	6
Експорт та Інтернаціоналізація – чому цей напрямок є пріоритетним для промислових секторів	7
Централізована програма уряду «Експорт та інтернаціоналізація промислових МСП»	10
Програма Buy Ukrainian з підтримки українських експортерів	10
Інтеграція в європейські та світові ланцюги доданої вартості – Integration into GVC	13
Inno-integration – краща інтеграція в інноваційне середовище ЄС	15
Роль бізнес-асоціацій – приклад УКА	19
Рекомендації для уряду	21
Додаток 1. Проекти УКА для розгляду урядом	23

Автори документу

Олександр Юрчак – голова Українського кластерного альянсу,
координатор платформи Industry4Ukraine

Володимир Панченко – директор Аналітичного центру УКА

Ольга Трофимова – директорка програм Експорту – Інтернаціоналізації УКА,
керівник Ukrainian Automotive and Mobility Cluster

Віталій Грига – експерт УКА, Інститут Економіки та Прогнозування НАНУ

Оксана Донська – член правління Української меблевої асоціації

Андрій Бородюк – директор з розвитку бізнесу
«Асоціації підприємств промислової автоматизації України»

Олег Демчук – керівник кластеру Podillia Fashion Cluster

Оксана Ситник – голова правління Харківського кластеру IAM

Юрій Жуков – член Правління Морського кластеру України

Андрій Карпенко – керівник Запорізького кластеру IAM

Юрій Гладенко – керівник кластеру «Слобожанське коноплярство»

Юрій Клименко – керівник Вінницького кластеру приладобудування
та промислової автоматизації

Контакти для довідок та зворотнього зв'язку: info@industry4ukraine.net

Виконавче резюме

Програма «Експорт та Інтернаціоналізація промислових МСП» розроблена Аналітичним центром Українського кластерного альянсу (УКА), як частина пропозицій антикризової програми дій уряду в 2022.

УКА – це провідне бізнес-об'єднання 35 українських кластерів, які об'єднують в свою чергу більше 1800 підприємств України, з домінування Малих та Середніх Підприємств (МСП). УКА ставить в своїх власних програмах розвитку стратегію експорту та інтернаціоналізації МСП як № 1 й дуже потребує координації та підтримки з боку уряду. Відповідно, дана пропозиція є публічним та колективним звертанням кластерів УКА до уряду України з метою кращої координації та включення пропозицій УКА в урядові програми.

Пропозиції УКА акцентують на тому, що бізнес в умовах військового стану потребує негайних та рішучих дій на підтримку МСП, 50% яких сьогодні зупинені через наслідки військових дій. Відповідно, антикризова програма дій уряду на 2022 має передбачати цільові, продумані та ефективні програми дій за добре узгодженими пріоритетами та напрямками.

Документ відзначає, що уряд України з березня 2022 вже запровадив цілу низку заходів, які сприяють стабілізації ситуації та зменшенні кризових явищ.

Водночас, на думку авторів документу, ці дії є поки недостатніми з точки зору протидії масштабам та наслідкам економічної кризи, яка набирає темпів. Серед програм, яких бракує уряду, УКА вказує на недостатню підтримку експорту та інтернаціоналізації українських промислових МСП. Через значне скорочення внутрішнього ринку, саме цей напрям мав би фігурувати в урядових програмах як №1 для вирішення ключової проблеми МСП – отримання нових замовлень.

УКА пропонує для уряду 4 ключових напрямів дій:

1. Розширення та краща підтримка програми Buy Ukrainian, яка вже пропонується ДУ «Офіс розвитку підприємництва та підтримки експорту».
2. Integration into GVC: програму підтримки інтеграції українських підприємств в європейські та міжнародні ланцюги доданої вартості.
3. Inno-Integration: програми прискореного включення та підтримки українських інноваційних підприємств у відповідні європейські програми інноваційного розвитку, подвійного цифрового та зеленого переходу.
4. Standardization: програми підтримки технічного регулювання та прискореного переходу українських підприємств на міжнародні технічні стандарти.

Під кожен зі вказаних напрямів документ деталізує окремі під-категорії заходів, а також окремі вже напрацьовані проекти УКА з конкретними сумами бюджетів, планами дій та вихідними результатами. Ці пропозиції УКА є похідними від таких з платформи Industry4Ukraine, напрацювання експертів якої датуються 2018-19 рр. Документ містить приклади та результати діяльності УКА за перші 3 місяці війни, які демонструють потенціал бізнес-об'єднань як в самостійній реалізації завдань експорту, так і в співпраці з державою.

Пропозиції до уряду включають також рекомендації до негайних дій, де пропонується валідація 2-х державних програм Інтеграції в ГЛДВ (глобальні ланцюги доданої вартості) та Кластерного розвитку (проекти вже розроблені), а також краще балансування в антикризових програмах інтересів промислових хайтек, які є основою ВПК, з іншими секторами економіки.

Даний документ є публічним й комунікується до Кабінету Міністрів України та відповідних міністерств також окремими листами – зверненнями.

Цільові сектори в фокусі УКА

Пропозиція УКА стосується наступних секторів економіки.

Галузі: переробна, агропромисловий комплекс, Інжиніринг, Машинобудування, включно з секторами промислової автоматизації та ІТ. Крос-галузеві сектори та напрями дій: Інновації, подвійний цифровий та зелений перехід, підтримка МСП, кластеризація економіки, технічне регулювання, євроінтеграція.

Експорт та Інтернаціоналізація – чому цей напрямок є пріоритетним для промислових секторів

Війна спричинила економічну кризу в країні. Дані різних експертних груп * кажуть про можливе падіння ВВП країни до 40% й цей відсоток значно більший по регіонам, близьким до зон військових дій. Найбільш вразливою групою бізнесу є малі та середні підприємства (МСП), які становлять 90% від загальної кількості підприємств країни. По окремих галузях переробної промисловості (меблева, інжиніринг, машинобудування) бізнес-об'єднання, які входять в УКА свідчать про тотальне згорання внутрішнього попиту.

* Примітка. В цій пропозиції використовуються дані та аналітичні звіти від агенції Advanter Group та дані Київської школи економіки, Світового банку.

Реагуючи на цю ситуацію, український уряд запропонував низку заходів з підтримки МСП, в першу чергу як безповоротну фінансову допомогу вибраним МСП, підтримку релокації виробничих підприємств, тощо. Окремо варто відмітити дії ДУ «Офісу розвитку підприємництва та розвитку експорту», які розвинули низку ініціатив з підтримки експорту та інтернаціоналізації МСП, включно з фокусом на сервісних компаніях. Це було важливим з огляду на обмеження фізичного пересування кадрів – чоловіків за кордон.

В червні [прем'єр – міністр оголосив про нову урядову програму](#), яка містить 6 напрямів діяльності. Серед них, дотичні до промислових та хайтек секторів – безповоротні гранти для переробної промисловості та розвиток ІТ-стартапів.

Водночас ці дії не можуть вважатись такими, що становлять серйозні перешкоди на шляху стрімкого поглиблення та розширення економічної кризи. Масштаби економічної кризи та напрями її розгортання та поглиблення, на думку фахівців аналітичного Центру УКА є дещо іншими:

1. Уряд не дає чіткого фокусу та пріоритезації так званих критичних індустрій. В тому числі, ми не бачимо дієвих програм щодо підтримки МСП промислових хайтек секторів, дотичних до ВПК.
2. Немає також фокусу на програмах експорту – інтернаціоналізації промислових МСП, хоча в умовах скорочення внутрішнього ринку від 50% й більше, саме цей напрям мав би стати пріоритетним.
3. В програмах та пропозиціях уряду для МСП недостатньо врахований вектор євроінтеграції, тобто, прискорення інтеграції в існуючі та нові програми

підтримки МСП, реалізація яких може стати також важливим інструментом протидії кризовим явищам.

В цілому й загалом, Уряду бракує дієвої програми антикризових дій, узгодженої з бізнесом, в сценарії затяжної війни, і яка, за оцінками багатьох експертів, триватиме як мінімум до кінця 2022. За 3 місяці бізнес не побачив такої програми, як немає й моделі (стратегії) переходу на військову економіку, що було б логічним для такого періоду воєнного стану.

Відповідно, експерти Аналітичного центру УКА прогнозують подальше поглиблення економічної кризи, де тенденція скорочення внутрішнього ринку, зростання інфляції та безробіття, й далі - кількості громадян за порогом бідності, - буде зростати.

З одного боку, ці негативні наслідки є закономірними для умов будь-якої війни. З іншого, питання полягає в тому, чи дійсно вірними є пріоритети дій уряду, чи всі резерви використовуються якнайкращим чином, чи буде задіяно весь потенціал інституцій громадянського, експертного середовища та бізнес-спільнот.

Український кластерний альянс цілком солідарний з урядом в запропонованих напрямках дій. Й водночас, ми пропонуємо розширювати програми підтримки для МСП з кращим фокусом на критичних індустріях, від яких найбільше залежить військова перемога, а також які дають найбільший ефекти у виживанні промислових МСП.

Повна пропозиція УКА щодо антикризових дій уряду ще готується. Вона включатиме 5 напрямів дій:

1. Впровадження **механізму державних замовлень для критичних індустрій**. Ці індустрії є основою військової економіки й саме від них залежить забезпечення армії та цивільного населення:
  - a. № 1 – це військово-промисловий комплекс, включно з суміжними галузями машинобудування та інжинірингу.
  - b. Продовольча безпека – всі ключові сегменти агропромислового комплексу з логістикою (включно з сегментом продуктів, що мають тривалий термін зберігання).
  - c. Текстильна галузь, від якої залежить забезпечення одягом не тільки армії, але й вимушено переселених осіб.
  - d. Медична галузь (виробництво ліків, медична техніка, реабілітація) та охорона здоров'я.

- e. Критична інфраструктура, що включає ЖКГ міст, системи зв'язку та транспортну логістику (першочергово – залізничний та автомобільний).
- f. Будівельна галузь - в частині відновлення та будівництва нового житла, за сучасними технологіями, замість зруйнованого

Саме ці галузі мають отримати масштабну державну підтримку для безперервної роботи. Уряд має концентруватись на підтримці саме переробних підприємств та заповнення замовленнями наявних потужностей, саме ці сектори мають **найбільший мультиплікатор робочих місць, генерують найбільшу маржу та експортну виручку**. ВПК, машинобудування (сектори подвійного призначення) та агропромисловий комплекс, враховуючи їх масштаби, можуть стати також драйверами стабільності по збереженню робочих місць, оскільки ланцюги доданої вартості в них є найбільш розгалуженими.

- 2. Включення фінансової допомоги та відповідних інструментів для підтримки промислових МСП.
- 3. Впровадження широких програм імпортозаміщення.
- 4. Централізовані програми експорту та інтернаціоналізації.
- 5. Відбудова інфраструктури.

В цьому документі ми зосереджуємось на напрямі «Експорт – Інтернаціоналізація», навколо якого є достатня консолідація кластерів та експертів УКА, і який з точки зору якості та кількості пропозицій та готових проектів УКА представляється найбільш зрілим.

Централізована програма уряду «Експорт та інтернаціоналізація промислових МСП»

В умовах різкого скорочення внутрішнього ринку, зарубіжні ринки мають стати пріоритетним напрямом й не тільки для критичних індустрій, а для більшості секторів економіки. Відповідно, в рамках цієї єдиної програми дій пропонуються 4 компоненти або підпрограми:

1. Buy Ukrainian: програми експорту українських товарів та підтримки їх промоції і сертифікації в світі.
2. Integration into GVC: програми підтримки інтеграції українських підприємств в європейські та міжнародні ланцюги доданої вартості шляхом запровадження широкого індустріального діалогу провідних бізнес-об'єднань та кластерів України з європейськими та світовими організаціями.
3. Inno-Integration: програми прискореного включення та підтримки українських інноваційних підприємств, ІТ-сектору, НДІ та університетів у відповідні європейські програми інноваційного розвитку, подвійного цифрового та зеленого переходу.
4. Standardization: програми підтримки технічного регулювання та прискореного переходу українських підприємств на міжнародні технічні стандарти.

3.1. Програма Buy Ukrainian з підтримки українських експортерів

Поточний статус-кво на державному рівні: програма Офісу розвитку підприємництва та експорту (ЕЕРО) [Buy Ukrainian](#). Програма включає 8 компонентів:

1. Ознайомлення з можливостями торгівлі з Україною: Discover Ukraine.
2. Пошук окремих груп товарів та сервісів: Find Ukrainian Suppliers.
3. Обмеження у вивозі з України окремих груп товарів: Restrictions.
4. Пошук (перелік) сервісних компаній (ІТ, інжиніринг, креативні...): BIZ4 UKRAINE.
5. Каталог українських консультантів та підприємців: Do business with Ukrainian.
6. Пропозицію блокування білоруських та російських товарів на зарубіжних ринках: Ban RU & BL products.
7. Пропозицію донацій в підтримці українських виробників: Donate.

8. Промоцію успішних історій експортерів: Stories.

Поточний статус-кво на рівні бізнес-спільнот: цілісної та системної програми на рівні промислових секторів й для категорії МСП не існує; є тільки окремі пропозиції від окремих спільнот різних асоціацій та об'єднань під свої галузі.

Головні проблеми в рамках запропонованої ЕЕРО програми:

На думку експертів УКА, програма ЕЕРО є вкрай необхідною, містить правильні ініціативи, які потрібно розвивати. Водночас, вона має 3 головні недоліки

1. Надто велика кількість різних за масштабами та впливом компонентів веде до також надмірної кількості інструментів, й що в результаті розмиває фокус цільових аудиторій. Якщо ви є керівником, наприклад, МСП інжинірингової компанії, яка прагне покращити своє становище на ринку ЄС, замість одного ресурсу та програми підтримки, вам пропонується умовно 10.
2. Недостатня підтримка та консолідація навколо запропонованої програми, в тому числі, а) від бізнесу, включно з бізнес-об'єднаннями (наприклад компонент [Biz4Ukraine](#) міг би бути значно краще підтриманий кластерами ІАМ від УКА), б) від міжнародних донорів (підтримка окремих компонентів). За великим рахунком, ЕЕРО, як і переважна частина ЦОВВ не вбачають в бізнес – об'єднаннях інституції, які на своєму рівні спроможні багаторазово посилювати, масштабувати та покращувати інструменти та програми, які пропонуються державою.
3. В програмі відсутній компонент як масштабна підтримка міжнародних заходів (конференцій, форумів, виставок) за участю України.

Головна стратегія та підходи: з боку УКА пропонується:

1. Максимально підтримати запроповану ЕЕРО програму дій шляхом долучення до неї всіх кластерів УКА та інших бізнес-об'єднань промислових МСП.
2. Додати до напрямів співпраці з ЕЕРО (крім вказаних компонентів).
  - а) Планування, підтримку та промоцію українських виробників, бізнес-об'єднань МСП на міжнародних заходах, конференціях, виставках тощо (див. в додатку 1, проект «Торгові місії»).
  - б) Долучення комунікаційних можливостей УКА для кращого висвітлення учасників кластерів на ресурсі Дія. Бізнес.

- c) Розвиток програми [«Амбасадори Industry4Ukraine»](#), яка ставить за мету розвиток мережі професіоналів на зовнішніх ринках, спроможних підтримати нашу інтеграцію в ринки ЄС, а також інноваційне середовище ЄС.
3. Активне використання інших можливостей від держави, зокрема, співпраця з ресурсом МЗС <https://nazovni.online/>.

Ключові інструменти:

1. Всі вищевказані інструменти від ЕЕРО.
2. Платформа <https://nazovni.online/>.
3. Платформа Індустрії 4.0 <https://land4developers.com/>.

Ключові інституції:

1. ЕЕРО.
2. Рада експортерів при МЗС.
3. Промислові та інші бізнес-об'єднання.
4. Міжнародні донори, які підтримують експорт.

Типові кейс-стаді УКА чи інших бізнес-спільнот:

Меблева галузь: згідно даних Української меблевої асоціації (УАМ), падіння виробників галузі на внутрішньому ринку в березні-квітні 2022 склало майже 90%. Більш-менш стабільно продовжували роботу тільки експортери, але вони (як і інші галузі) також зіштовхнулись з численними проблемами в сферах логістики, зміни постачальників зі сходу, оформлення критичного імпорту, а також фінансових проблем, пов'язаних зі зниженням довіри від західних клієнтів (відмова від передоплати). Керівництво УАМ розуміло, що єдиною релевантною стратегією в даних умовах є експорт, з урахуванням утримання існуючих позицій й збільшення кількості експортерів. В травні та на початку червня УАМ провели 3 міжнародні виставки в Польщі, ОАЕ та Італії. Загалом, УАМ представила продукцію більше 40 українських меблевих виробників, а їх експозиції користувались підвищеним попитом зарубіжної аудиторії. Допомогу в проведенні виставок УАМ надали фонд USAID, а також МЗС України (для виставки в Італії). Подібні акції є в УКА бенчмарком для десятків інших кластерів та бізнес-об'єднань. Але, на жаль, подібної підтримки від донорів чи від держави вони не мають.

Головні проекти та пропозиції від УКА:

УКА пропонує підтримати програму дій ЕЕРО, додаючи до неї наступні напрями:

1. Проект «Торгових місій» – підтримки виробників критичних індустрій (Агрохарчова, Інжиніринг-Машинобудування, Легка та Меблева).
2. Проект підтримки платформи метчмейкінгу для українських промислових МСП (див. існуючий [прототип](#)).
3. Об'єднати та спільно просувати єдину бази аутсорсингу секторів ІАМ.

Детальніше, див Додаток 1 «Портфель проектів УКА».

Найбільш важливим є те, щоб ця програма зі всіма компонентами отримала реальну та суттєву підтримку уряду. За даними УКА, зараз пріоритети чи будь-які компоненти цієї програми відсутні в плані дій до кінця 2022, який розробляється в робочих групах Нац. ради «Відновлення України». Це може свідчити про низький пріоритет напряму експорту українського уряду, тоді як на думку експертів УКА цей напрям є найважливішим.

Очікуваний ефект в 2022:

1. Утримання робочих місць, в ряді випадків, створення нових (сервісних індустріях) по всім секторам критичних індустрій.
2. Конверсія ефекту різкого зростання популярності та іміджу України в конкретні показники торгових угод та покращення позицій виробників – експортерів.
3. Зростання кількості МСП – експортерів.

3.2. Інтеграція в європейські та світові ланцюги доданої вартості – Integration into GVC

Ця підпрограма включає низку заходів щодо підтримки інтеграції українських МСП в європейські та міжнародні ланцюги доданої вартості (Global Value Chain).

Поточний статус-кво на державному рівні: подібні програми не відомі спільноті кластерів УКА.

Поточний статус-кво на рівні бізнес-спільнот: проект [програми Smart Integration into GVC](#) був розроблений асоціацією АППАУ в 2020 й добре відомий департаментам Мінекономіки, ЕЕРО та USAID. На жаль, цей проект не отримав підтримки ЦОВВ.

Головна стратегія та підходи:

Більшість положень вищевказаної стратегії «Розумної інтеграції в ГЛДВ» є актуальними, як і раніше в 2020. Головна ідея полягає в тому, що через низьку конкурентоспроможність та слабкі позиції на міжнародній арені, більшість промислових секторів хайтек України (проектувальники, системні інтегратори,

промислові стартапи, машинобудівники, НДІ, тощо) – не мають шансів конкурувати «в лоб» з конкурентами розвинутих країн. Тому програма Buy Ukrainian тут не спрацює. Необхідно більш гнучко та системно входити в міжнародні ЛДВ з окремими послугами та виробничим аутсорсом, так як це робило українське суднобудування з 2000-их, зараз робить український автопром та легка промисловість. Але при цьому ставити цілі з поступового зміщення до вищих рівнів Tier-x (рівні готовності продуктів) й вихід на експорт готових товарів.

Напрями дій, що пропонуються:

1. Перезапуск індустріального діалогу на рівні провідних євро-асоціацій
2. Спеціальні програми підтримки для наших полісі-мейкер з долученням державних структур, але також обміном досвідом та тренінгами для експертів від бізнес-асоціацій та кластерів. Ці програми є необхідними в силу того, що більшість представників промисловців не розуміють різницю між експортом та інтеграцією в ГЛДВ й, відповідно, не можуть сформулювати свої пропозиції.
3. Спеціальна програма по швидшій інтеграції в Європейські ланцюги доданої вартості з першочерговим включенням найбільш зрілих секторів пром. хайтек (автомобільна, біофарма, металообробка, інжиніринг, машинобудування, пром. автоматизація).
4. Повний перегляд та покращення співпраці в сферах як Advanced manufacturing, Sustainable industry, Smart-specialization та Cluster policy.

Ключові інструменти:

1. Прийняття державної програми по інтеграції в ГЛДВ (або як підчастина, експортної стратегії).
2. Підтримка формату індустріального діалогу на рівні Європейської комісії, з включенням в нього відповідних асоціацій та кластерів.
3. Розробка та запуск спеціальних програм ЄС по інтеграції українських секторів в ЛДВ Євросоюзу, а також міжгалузевих проектів міжнародних донорів та «плану Маршала».

Ключові інституції:

1. Уряд (Мінекономіки та офіс Євроінтеграції).
2. Провідні галузеві асоціації та платформи (федерації), кластерні об'єднання (УКА).
3. Міжнародні донори.
4. Європейська комісія та провідні панєвропейські асоціації.

Типові кейс-стаді УКА:

1. **Автопром:** Український кластер автопрому ([UAMC](#)) вже розгортає широку кампанію по переносу виробництв з РФ та Білорусії в Україну. Перший крок – повернення всіх брендів назад в Україну, які вийшли в березні, - реалізований на 100%. Ми доказали, що в Україні можна працювати. Зараз необхідно зробити другий крок – провести кампанію по залученню на наш ринок брендів, які вийшли з РФ.
2. **Текстильна галузь:** [«Укрлегпром» ввійшов в члени пан-європейської асоціації EuraTex](#). Обидві сторони розпочали діалог щодо інтенсифікації торговельних угод та покращення інтеграції (= збільшення замовлень) українських підприємств в європейські ЛДВ.
3. **Промислова автоматизація:** [асоціація АППАУ приєдналась до американської CSIA](#), що відкриває доступ до ринку США та інших країн. В рамках цього процесу вже запущена промоція української бази системних інтеграторів (послуги на аутсорсингу). Подібні перемовини в рамках УКА АППАУ веде з пан-європейськими асоціаціями CECIMO та Orgalim.

У всіх 3-х кейсах УКА і в яких, до речі, присутня підтримка Європейської комісії та інших евро-структур, наш уряд сьогодні відсутній, хоча його присутність та підтримка дала б значний поштовх цим зусиллям по інтеграції в ЛДВ.

Головні проекти та пропозиції: ініціативи та проекти:

1. Створення державної програми інтеграції в європейські та світові ЛДВ в 2022.
2. Виробничий аутсорс (проект в розробці).
3. Активне просування українських сервісних компаній спільно з ЕЕРО.

Детальніше, див Додаток 1 «Портфель проектів УКА».

Очікуваний ефект в 2022:

1. Інтеграція в міжнародні ЛДВ не менше 100 українських виробників.
2. Досягнення угод про підтримку українських МСП – не менше 10 промислових та хайтек асоціацій.
3. Створення не менше 3 програм Європейської комісії з відповідним фінансуванням.

3.3. Inno-integration – краща інтеграція в інноваційне середовище ЄС

Ця під-програма включає низку заходів щодо стимулювання підтримки інтеграції українських розробників (промислові стартапи, розробники hard & soft, НДІ, університети, пром. МСП) в інноваційні програми ЄС.

Поточний статус-кво на державному рівні: цілісна та єдина пропозиція (стратегія) на рівні держави не відома спільноті УКА чи Industry4Ukraine.

Поточний статус-кво на рівні бізнес-спільнот: в рамках УКА вироблена пропозиція DIN4Ukraine, яка комунікується до партнерів з ЄС.

Головні проблеми: в сфері інтеграції українських розробників в інноваційний простір ЄС розглядаються наступні виклики:

1. Велика фрагментарність та розірваність інноваційних екосистем, зусиль та програм підтримки з української сторони; відсутність координації між міністерствами та їх програмами.
2. Велика кількість програм (складність) зі сторони ЄС (див перелік нижче), що генерує значні складнощі у визначенні що є найбільш релевантним і для кого.
3. Як наслідок п.3, але також як ефект багаторічного відставання – слабке залучення українських промислових МСП в інтеграційні програми ЄС.
4. Значне падіння попиту на інновації в країні внаслідок війни.

Як наслідок – **ринкова криза буде вести до подальшої деградації інноваційного середовища та витоку кращих талантів за кордон та в ІТ-галузь.**

Головна стратегія та підходи у вирішенні: необхідна консолідація всіх зусиль та розробників в єдиній програмі дій, і яка охоплює всі ключові аспекти залучення промислових МСП та розробників в сфері інновацій, та подвійного цифрового та зеленого переходу.

Відповідно, головними напрямками антикризових дій на 2022 рік пропонується:

1. Значне розширення та залучення українських інноваторів в існуючі програми підтримки інновацій ЄС. Для цього необхідна консолідація та державна підтримка.
2. Повний перегляд так званих EU4xxx програм. 3 причини: 1) слабка ефективність для промислових хайтек секторів, 2) політична несумісність (Білорусь, Вірменія...), 3) значно вищий рівень зрілості України в інноваціях.
3. Розширення мережі українських ДІН та їх орієнтація на підтримку промислових МСП.
4. Створення спеціальних програм підтримки науковців та дослідників від ЄС в промислових секторах та інших дотичних сферах.
5. Розробка цільових програм інноваційного розвитку переробних секторів в Україні з ефективною переробкою місцевої ресурсної бази зі створенням міжгалузевих ЛДВ (як приклад, концепція Державної цільової програми розвитку коноплярства для обслуговування харчової, будівельної, текстильної, енергетичної, целюлозно-паперової, фармацевтично-косметичної галузей).

Ключові інструменти:

1. Програма I4MS / Horizon Europe та її контактні точки в Україні.
2. Контактні точки програми Horizon 2020 та Horizon Europe.
3. Мережа EEN.
4. Digital Europe.
5. The Single Market Programme (SMP).
6. LIFEdustry4Ukraine (відповідні БО, та комітети) / УКА.
7. Innovation Fund.
8. Interregional Innovation Investments (I3).
9. Digital Innovation and Scale-up Initiative (DISC).
10. InvestEU financing (EIF).
11. Sustainable Development Investment Partnership (SDIP).

Ключові інституції:

1. Ключові міністерства – Мінекономіки, Міносвіти, Мінцифри, Мінстратпрому, Мінрегіон, Міністерство інфраструктури України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, Мінекології (в частині зеленої економіки).
2. Платформа Industry4Ukraine.
3. Офіс ефективного регулювання BRDO, Офіс з розвитку підприємництва та експорту й національного проєкту Дія.Бізнес.

Типові кейс-стаді УКА чи інших бізнес-спільнот:

1. [Запуск 1-го DIH в Україні](#): в 2021 р. АППАУ спільно з Центром 4.0 КПІ виграли проєкт I4MS на включення DIH (Digital Innovation Hub) Київського політеху в європейську мережу DIH. Вартість – 340 тис євро. Проєкт націлений на запуск повномасштабного функціоналу DIH, включно з запуском фандрейзингу для МСП. В 2022-23 рр.. експерименти Індустрії 4.0 на суму 240 тис євро ведуть 4 МСП. Паралельно відбувається підготовка 10+ технологічних брокерів в КПІ. Водночас, й не дивлячись на регулярні контакти АППАУ з кількома міністерствами з 2017 року, дієвої, діючої програми підтримки Центрів 4.0 чи DIH, Україна з боку ЦОВВ й досі немає.
2. [Запуск платформи метчмейкінгу EIF](#): програма Export – Internationalization – Fundraising запущена АППАУ в 2021, сьогодні масштабується на весь УКА. Програма акцентує на закритті розривів в інноваційному та технологічному брокериджу й пропонує системну підтримку для МСП. З квітня 2021 перелік доступних проєктів ЄС пропонується на онлайн платформі з відповідною консультаційною підтримкою. Програма фінансується силами АППАУ, підтримки держави чи донорів немає.

Мережа ДІН оцінюється експертами платформи Industry4Ukraine та УКА як [головний каталізатор та інструмент](#) в переході українських університетів та інших структур до інноваційної підтримки МСП. Розуміння та підтримки цього процесу з боку уряду поки немає. Аналогічно, немає підтримки платформи метчмейкінгу EIF.

Головні проекти та пропозиції:

1. Повний перегляд EU4 програм, створення нових для України програм підтримки з альянсами країн Східної Європи та Балтії.
2. Проект «Платформа інноваційного брокериджу та метчмейкінгу EIF».
3. Проект «Інтеграція українських Центрив 4.0 в євромережу ДІН».
4. Проект «Мережа експертів Індустрії 4.0».
5. Спеціальне вікно допомоги в сфері R&D на кшталт як на ЕССР.
6. Програма «Амбасадори Industry4Ukraine».

Детальніше, див Додаток 1 «Портфель проектів УКА»

В контексті виходу [нової програми підтримки ЄС 200 стартапів на суму 20 млн](#) євро, важливим є окремий фокус цієї програми на промислових МСП. В минулі роки, в Україні практично не було державної інституції, відповідальної за розвиток промислових та deep-tech секторів. Як наслідок, ми бачили повне домінування на ринку стартапів пропозицій гаджетів або ж програмного забезпечення для B2C ринків. Між тим, саме промислові хайтек є основою розвинутих високотехнологічних економік.

Очікуваний ефект в 2022:

1. Зростання участі промислових МСП в європроектах: не менше 100 подач інноваційних заявок за темами Індустрії 4.0- 5.0.
2. Отримання до 10 грантів на загальну суму не менше 3 млн євро.
3. Створення та запуск спеціальних програм підтримки від ЄС (до 5).
4. Значне покращення співпраці провідних українських та європейських інституцій та професіоналів, policy-makers в інноваційних програмах ЄС.

Роль бізнес-асоціацій – приклад УКА

Не дивлячись на молодий вік об'єднання УКА (початок ініціативи датується березнем 2022), кластерний альянс є гарним прикладом: а) демонстрації потенціалу бізнес-спільнот в експорті – інтернаціоналізації кластерів, б) потенціалу та можливостей співпраці з урядовими структурами.

УКА виникла як організована та скоординована відповідь кластерів України на виклики війни. З іншого боку, ця швидкість розвитку та ефективна координація зумовлена попередніми консолідованими зусиллями платформи Industry4Ukraine, яка розвиває кластерний рух з 2019.

Історія та результати альянсу представлені за [посиланням](#). В контексті даного документу відмітимо головні підходи та здобутки УКА в напрямі експорту – інтернаціоналізації.

Впродовж вказаного періоду УКА успішно реалізував 3 головні стратегії інтернаціоналізації:

1. Визначальна ставка на допомогу ЄС, зокрема провідних європейських інституцій кластерного розвитку
2. Ясний фокус на входженні в так званий індустріальний діалог - розгляді найбільш актуальних питань конкретної галузі на рівні провідних європейських асоціацій та кластерів, з прийняттям конкретних рішень щодо допомоги Україні
3. Ефективне використання наявних цифрових та інших готових інструментів інтернаціоналізації як з боку ЄС, так і України.

Головні здобутки УКА за перші 3 місяці роботи:

1. УКА з першого місяця здобув членство в Європейському кластерному альянсі (ЄКА) – це відкрило двері численних європейських структур і бізнес-асоціацій.
2. Асоціація «Укрлегпром», член УКА [досягла перших домовленостей](#) по інтеграції в асоціацію EuroTech.
3. Асоціація [АППАУ приєдналась до американо-європейської CSIA](#), яка відкриває ринки США та інших країни українським інжиніринговим компаніям.
4. Першим успішним кластерним кейсом УКА є Podillia Fashion cluster, де завдяки налагодженню співпраці з польськими та німецькими партнерами, організовано 110 робочих місць, й випущено 40 тис пар одягу для ВПО та ЗСУ.

5. Налагоджений системний діалог з національними кластерними асоціаціями Польщі, Румунії, Чехії, Литви – спільні дії інтернаціоналізації плануються на наступний період.

Ці результати досягнуті завдяки системній роботі координаційного центру УКА – проведені 6 великих зустрічей з кластерами ЄС за галузевою ознакою й більше 50 B2B зустрічей між учасниками МСП. УКА також плідно співпрацює з держустановами, зокрема, відмітимо співпрацю з Мінекономіки в спільному представленні України в події «[EU clusters talks. Ukraine: business challenges & opportunities on the way to Single market](#)», а також регулярну співпрацю з ЕЕРО в популяризації окремих ініціатив Buy Ukrainian.

6 експертів УКА інтегровані сьогодні в робочі групи від 4 міністерств в Нац. Раді «Відновлення економіки» й надали свої пропозиції, скоординовані в рамках УКА.

Ці результати свідчать, що бізнес-об'єднання як УКА можуть бути надійними партнерами держави в реалізації спільних антикризових та розвиткових програм. Водночас, ефективність цієї співпраці залежить й від уряду – в ряді випадків, УКА розраховувала на більш ефективну та швидку координацію та взаємодію, але не отримувала такої підтримки.

УКА також звертає увагу міжнародних донорів на великий, але ще дуже слабо реалізований потенціал бізнес-об'єднань в ролі одного з ключових інструментів впливу, консолідації та підтримки МСП. Вищевказані результати отримати фактично без будь-якої значимої фінансової допомоги, а в першу чергу, об'єднаними ресурсами самих кластерів України. Водночас, потреба в фінансуванні є гострою й ризик згорання цих активностей без фінансової допомоги в діяльності УКА залишається високим. За 3 місяці війни донори ніяк не проявили себе по відношенню до вказаних видів діяльності цього бізнес-об'єднання.

Єдина підтримка від Європейського Союзу зараз надана в програмі EaP Civic Society Facility. Водночас, УКА потребує значно більшої підтримки для проектів, що представлені в додатку 1.

Рекомендації для уряду

Відповідно до вище наданих програм та пропозиції, УКА має 7 наступних пропозицій для уряду:

1. Консолідувати надані пропозиції цього документу, а також інші, що надаються провідними бізнес-об'єднаннями **в єдиній програмі дій «Експорт та Інтернаціоналізація МСП»** з наданням їй статусу пріоритетного в 2022.
2. Уповноважити **1 орган виконавчої влади** відповідальним за реалізацію цієї програми.
3. В розробці анти-кризових заходів, Уряд має **дотримуватись принципу селективності** (= фокусу на обмеженій кількості стратегічних пріоритетів), й де пріоритети має надаватись секторам економіки у відповідності одного з 3-х критеріїв:
  - a. Приналежність до критичних для військового стану індустрій.
  - b. Найбільший позитивний вплив на зростання експорту.
  - c. Нейтралізація найбільших кризових тенденцій для провідних секторів – експортерів.
4. Ці критерії мають бути **добре збалансованими** й наразі під великим питанням є дієвість урядових дій для п. 3с. Уряд ігнорує кризовий стан тисяч МСП, які працювали в середньо- та високотехнологічних сферах промисловості, як **інжиніринг та промислова автоматизація, машино-судно- авто-транспортне будівництво та приладобудування, аерокосмічна галузь, біофарма, створення нових матеріалів, технології альтернативної енергетики** та подібні. Їхнє падіння, - в квітні - травні 2022 й по відношенню до 2021 складає в середньому 40-50%. Компетенції та фахівці в цих галузях є також основою вітчизняного ВПК, тому особлива увага уряду має бути приділена недопущенню деградації окремих секторів до межі, за якою відновлення стане неможливим.
5. Уряд має звернути увагу на негативні тенденції витоку фахівців з промислових хайтек секторів в ІТ-галузь. Цей негативний ефект вже призвів до великих кадрових втрат секторів промислових хайтек в 2016-21 рр. Держава відсторонилась від протидії цим явищам, водночас підтримуючи риторику про необхідність розвитку високотехнологічної економіки. Між тим саме промислові середньо- та високотехнологічні сектори є основою економік розвинутих країн. Додаткове стимулювання цих процесів перетоку кадрів руками уряду в 2022, яке звучить в [заявах уряду](#), призведе до непоправної шкоди для вітчизняних

промислових хайтек, буде підвищувати залежність наших ЛДВ від імпорту готових продуктів, й в ряді випадках призведе до руйнації окремих секторів. Уряд має розуміти, що вказані сектори (рекомендація 4) є також основою ВПК. Відповідно, впроваджуючи заходи зі збільшення фахівців в ІТ-галузь, уряд має паралельно запроваджувати подібні **програми підтримки та розвитку кадрів для промислових хайтек секторів**. Тільки так можна балансувати ситуацію й не допускати стрімкого зростання однієї галузі за рахунок інших.

6. Уряд має приділити особливу вагу **підтримці бізнес-об'єднань кластерного типу, які зміцнюють внутрішні ЛДВ** шляхом консолідації МСП на галузево - регіональному рівні й фокусуються на випуску готових продуктів та рішень. Такі кластери постійно генерують власні інструменти по нейтралізації ризиків в виробничих ЛДВ, що представляє сьогодні одну з найбільших ринкових викликів. Першочергової підтримки потребує [проект програми кластерного розвитку України](#), який поданий в Мінекономіки ще в 2020, але який так і не знайшов підтримки.
7. Значно більшої уваги та прискорення в реалізації потребує **програма інтеграції українських МСП, стартапів, інженерних та сервісних провайдерів в програми ЄС**. УКА разом з іншими провідними бізнес-об'єднаннями пропонує уряду допомогу у виробленні єдиної державної програми по інтеграції в ЛДВ Євросоюзу та інноваційний простір. Подібна цілісна й добре скоординована державна програма сьогодні відсутня. має бути запущена вже в 2022, як частина загальної стратегії Експорту – Інтернаціоналізації, оскільки вікна можливостей вже сьогодні є достатньо великими, але вони не використовуються.

Додаток 1. Проекти УКА для розгляду урядом та міжнародними донорами

Дані проекти представляють собою опрацьовані проектні заявки, які можуть бути швидко адаптованими до вимог урядових чи донорських програм підтримки. Вони не покривають всіх напрямів підтримки, що вказані цим документом. Більше детальне представлення проектів можливе за запитом (info@industry4ukraine.net)

	Назва	Опис	Статус	Релевантність до періоду воєнного стану	Вартість, євро	Тривалість, міс	Очікувані результати в 2022
А Зміни в державних політиках, цільові програми, законодавчі та структурні зміни							
1	Розробка нац. програми інтеграції в Європейські ланцюги доданої вартості	В період 2019-20 рр. на платформі Industry4Ukraine проведена низка аналітичних робіт, які вказують на численні розриви в інтеграції українських пром. секторів в європейські та світові ланцюги (ЛДВ). Зокрема, по запиту Мінекономіки в 2020 було сформовано технічне завдання на аналітичні дослідження потенціалу щодо можливостей інтеграції в глобальні ДДВ за ключовими промисловими секторами й окрема, в сфері Індустрії 4.0. Роботи були зупинені за відсутністю фінансування. В результаті Україна немає сьогодні детального бачення та стратегії інтеграції, хоча саме зараз для цього існують найбільш сприятливі умови з точки зору відкритості ЄС.	Окремі заходи вже реалізуються в рамках УКА на рівні кластерів. Існує драфт-стратегія по інтеграції в ЛДВ секторів І4.0.	Саме зараз існують численні вікна можливості на рівні євро-атлантичних структур. 1) повністю відкритими до діалогу є департаменти Єврокомісії, зокрема DG GROW, 2) аналогічно, є потужна підтримка від Європейського кластерного альянсу та низки провідних євро-асоціацій, 3) є аналогічні можливості на ринках США та Канади. Але з боку України немає ніяких консолідованих (бізнес-державна) пропозицій за низкою секторів, які просуває платформа, в першу чергу високотехнологічних секторів промисловості.	20 000	4	до кінця року вироблена програма, яка чітко фіксує напрями та заходи по інтеграції 5-7 вибраних цільових секторів в європейські ЛДВ. Програма узгоджена з Єврокомісією й отримує фінансування на 2023.
2	Прийняття проекту	Проект національної програми кластерного розвитку розроблений групою експертів Industry4Ukraine в	Програма вже частково реалізується	Кластери - це основа для керування ланцюгами дод. вартості (ЛДВ) та	0	2	1) покращення позицій України в євро-програмах, 2)

Український кластерний альянс

<p>національн ої програми кластерного розвитку до 2027 Камбіном</p>	<p>2020 під керівництвом АППАУ. Проєкт переданий в Мінекономіки в тому ж році й містить чіткі рекомендації та національні пріоритети по розвитку кластерного руху і які повністю вирівняні з кращими євро-політиками. Проєкти, як ClusteRISE, створення УКА відбуваються в чіткій відповідності до запропонованого плану. Загальна вартість реалізації всієї програми на 3 роки - 190 тис євро.</p>	<p>на рівні УКА, але не має підтримки держави</p>	<p>покращення їх стійкості в період війни. Нормативно-правова підтримка - це, в свою чергу, основа для формування запитів та відповідного залучення донорських коштів. Зараз держава повинстю відсторонилася від цього питання й існує великий ризик 1) погіршення стану ЛДВ, які вже в кризовому стані, 2) нівелювання всіх результатів кластерних спільнот 2019-21, 3) розпаду УКА.</p>			<p>залучення донорських ресурсів, 3) зміцнення кластерів УКА, 4) покращення співпраці бізнес-держава, 5) реальний вплив на ЛДВ в низці секторів</p>
<p>В Експорт та Інтернаціоналізація - цільові програми підтримки МСП (в рамках Buy Ukrainian)</p>						
<p>1 Торгові місії УКА по вибраним цільовим регіонам</p>	<p>Торгові місії включають візити, проведення медійних кампаній, участь в конференціях та форумах по кільком цільовим ринкам. Тривалість - не менше 3х місяців. УКА пропонує проведення 3-х місій по найбільш зрілим та кризовим (в наслідок падіння вітчизняних ринків) секторам - 1) ІАМ (Інжиніринг - Автоматизація (вкл з ІТ) - Машинобудування, 2) Легка промисловість, 3) Агро-харчова (переробна) промисловість, 4) Меблева індустрія.</p>	<p>Програма вже частково розгортається в рамках УКА на рівні міжкластерних зустрічей. Немає фінансування</p>	<p>Наразі існує вікно можливостей в ЄС та інших регіонах. Країни, зокрема бізнес-асоціації та кластери ЄС готові всіляко допомагати укр. економіці. Але це вікно швидко закривається, якщо українські галузі та сектори не представлятимуть свої чіткі пріоритети та проєкти співпраці. Наразі, й особливо, від МСП таких пропозицій дуже мало. Суть торгових місій в тому щоб прискорити їх вироблення й комунікувати персонально,</p>	<p>40 000 на 1 торг. місію</p>	<p>6</p>	<p>Прискорення інтернаціоналізації та покращення експорту українських МСП по вказаним секторам.</p>

Український кластерний альянс

				на рівні групових та B2B зустрічей..			
2	Платформа інноваційного брокериджу, фандрейзингу та метчмейкинг для пром секторів	Промислові МСП мають обмежений доступ до фінансових інструментів не стільки через відсутність самих фондів, як через слабкий сервіс в сфері фандрейзингу. В 2021 АППАУ створила власний проектний офіс, який спеціалізується в наданні МСП послуг з інформаційного та технологічного брокериджу, спільно з партнерами Центрами 4.0. Проект передбачає повноцінне розгортання цифрової платформи інноваційного брокериджу, фандрейзингу та метчмейкинг навколо головних запитів МСП, а також формування мережі експертів з технологічного брокериджу.	Є вже діючий прототип платформи метчмейкинг	Брак фінансового ресурсу є критичним для більшості пром. МСП вже не як в контексті розвитку, як елементарного виживання. Тому необхідно вже зараз максимізувати ефект використання існуючих фондів та грантів. В силу фрагментарності та розпорошеності, сьогодні МСП не використовують існуючі можливості. Платформа буде централізувати всі існуючі гранти для пром МСП.	25 000	6	Покращення фінансування МСП за рахунок грантових коштів. Значний ріст в долученні українських МСП та інноваторів до європейських фондів та програм розвитку.
3	Програма Buy Ukrainian	повна синхронізація з Дія. Бізнес https://imp.export.gov.ua/buy_ukrainian	з боку УКА - в допрацюванні	аргументи - аналогічні Дія. Бізнес	TBD	2022	покращення експорту готових продуктів пром. МСП, включення механізмів імпортозаміщення рос. та білорус. товарів
С Цільові програми інтеграції в європейські ЛДВ (Integration GVC)							
1	Доповнення та просування	Створення та просування бази аутсорсингу (виробничий, інженерний та програмні сервіси) -	Є часткове просування через канали	Скорочення внутрішнього ринку для вказаних сегментів очікується до 60-80%. Це	10 000	4	Початок системного українського інженерного

єдиної бази аутсорсинг у секторів ІАМ	є однією з головних стратегій виживання низки кластерів ІАМ та б-асоціацій пром хайтек. В березні 2022 АППАУ сформували базу аутсорсингу Системної інтеграції пром АСУ-ІТ. Але розширити її на сегменти проєктувальників, науковців - дослідників чи стартапів не вдається. Необхідна системна аналітика, а далі - потужне просування створеної бази	АППАУ системної інтеграції. Є вже запити від зарубіжних партнерів.	означає масове безробіття та витік мізків інженерних спеціальностей, що вестиме до повної деградації низки пром. хайтек, включно з дотичними до ВПК.			аутсорсингу на кшталт ІТ-галузі. Отримати не менше 200 нових контрактів для пром МСП
D Цільові програми інтеграції в інноваційне середовище ЄС (Inno-Integration)						
1 Повний перегляд EU4xxx програм, створення нових для України з альянсами країн Сх Європи та Балтії.	Програми EU4xxxx (Business, Digital, Environment тощо) не давали належних результатів для розвитку пром МСП й в мирний період. 3 причини – 1) слабка ефективність для пром. хайтек та керованість з боку держ установ. Другою причиною є значно вищий рівень зрілості України в інноваціях по відношенню до 5 інших країн. Зараз до цього додалась ще й політична несумісність (Білорусь, Вірменія...).	в розробці	з урахуванням численних розривів в ЛДВ, гео-політичних викликів та становища України в розв'язанні цих проблем зміщення фокусу з СхП на Східну Європу необхідне саме зараз. Якщо цього не зробити, ЄС пропонуватиме знову малоефективні формати (зараз звучить Україна-Молдова-Грузія).	TBD	6	Створення нових форматів співпраці на кшталт Вишеградської четвірки дасть набагато більш потужний розвиток для наших промислових та хайтек секторів, ніж СхП.
2 Інтеграція укр Центрів 4.0 в евро мережу DIH	Спец. програма ЄС, яка підтримує перехід Центрів 4.0 та низки провідних університетів на формат DIH й прискорює їх формування як центрів підтримки МСП, шляхом інтеграції в евро-мережу DIH (BOWI+). Ця програма необхідна,	Частково реалізується в рамках проекту BOWI (340 тис евро на DIH КПІ). Масштабуванн	Це аналогічне вікно можливостей, як вказано в п. А4. Якщо ми зараз не сформуємо вимоги, й не доведемо їх до Євро-комісії, далі нас знову "поставлять в чергу" (програми типу	200 000	8	1) Перехід на рельси DIH ще 4 Центрів 4.0 з університетів Києва, Харкова, Полтави та Запоріжжя.2) запуск масштабних програм фандрейзингу силами

Український кластерний альянс

		позаяк відставання укр. університетів та центрів експертизи в сфері пром. хайтек є різючим по відношенню до ЄС (в них 600 ДІН, в нас - 3, але працює 1 й той на 50%). Й існує загроза подальшої деградації під час війни	я неможливе без підтримки держави	EU4xxx), де знову все буде повільно та безперспективно.			нових ДІН (отримати не менше 2 млн євро грантів на інно-розвиток пром МСП)
3	Створення мережі експертів Індустрії 4.0	Мережа незалежних, кваліфікованих експертів Індустрії 4.0, спроможних проводити діагностику підприємств по рівню готовності та видачі рекомендацій щодо розвитку – є ключовим активом більшості країн, які успішно впроваджують Індустрію 4.0. Таку практику впровадили країни Західної Європи, чимало азійських країни, сьогодні це робить Польща. АППАУ пропонує створення такої мережі в Україні на базі методики сингапурського уряду SIRI	Роботи зупинені за браком фінансування	Просування інновацій 4.0-5.0 в Україні зводиться до нуля - попит різко впав в силу кризових явищ. Більшість замовників, пром підприємств відмовляється від програм нових інвестицій - модернізації. Це означає, що існує велика загроза деградації та зростання відставання українських промисловців по відношенню до розвинутих країн. Мережа експертів може а) стимулювати попит, б) визначати нові б-моделі та можливості, які найбільш релевантні для кризових умов	100 000	8	Мережа експерти - це інституція №3 Індустрії 4.0 згідно НЕС 2030. Її запуск в 2022 закладе базу прискореної діджиталізації українських промислових МСП в період відновлення.
4	Спеціальне вікно допомоги в сфері R&D на кшталт як на ЕССР	створення та просування маркетплейсу на кшталт ЕССР для спільноти інноваторів Індустрії 4.0 - стартапів, розробників, МСП, НДІ, університетів. Один з пріоритетів - швидша інтеграція українських дослідників в існуючі програми ЄС	не існує	Існує великий розрив між можливостями та готовністю допомоги від інно-структур ЄС та потребами інноваторів та пром МСП. Це - вікно можливостей, яке зараз найбільше, оскільки ця готовність допомагати є	20 000	3	краща інтеграція укр. розробників в євро-простір (100 + організацій)

Український кластерний альянс

				найбільшою. Але до кінця 2022 ці можливості можуть різко зменшитись			
5	Програма "Амбасадор и Industry4Ukraine"	підтримка, нетворкинг просування мережі українських професіоналів, а також зарубіжних партнерів, хто підтримує інноваційний розвиток в промислових секторах. Детальніше	Програма стартувала в УКА в травні на волонтерських засадах	Є величезний, але слабо використовуваний потенціал а) наших науковців та жінок-професіоналок в статусі біженців в ЄС, б) десятків впливових партнерів - іноземців, які симпатизують в Україні. Цей потенціал буде зберігатись впродовж 2022. Але якщо його не використати, в 2023 його рівень значно зменшиться.	20 000	6	краща інтеграція українських організацій в європейські програми розвитку; покращення співпраці українських інституцій з зарубіжними